

hogy a község is köteles lesz a fenntartáshoz járulni. Erre azonban a falu nem vállalkozhatott, mert éppen-séggel nincs miból fizetnie. Így tehát a dolog egyelőre abban maradt.

A múlt év folyamán azonban a tanmihelyt ismét kérelmezte a község, s ekkor a miniszterium elállván minden követelésétől, kijelentette, hogy maga fogja a tanmihelyt szervezni, fenntartani, s erre a célra az 1904-ik évre 1000, s a jövőre évi 1400 koronát engedélyezett is, hogy a kelő helyiségek és ennek berendezése eszközöltesse. Megengedte azt is, hogy Szopkó Erzsébet kiképzett eszikeverőnő, a tanmihelyt havi 60 kor. díjazással vezesse.

A múlt év 1903. évi december 15-én nyitott meg. Azonnal 28 munkás jelentkezett, kik megrendelésre, kelő felügyelet alatt, meg is kezdték a munkát. Természetes, hogy kezdetben a pontos munka nehezen ment. Eddig ugyanis gombsótt nélkül, nehéz verőkkel dolgoztak. Amint azonban megkapták a kelő munkaeszközöket, a nehézségeket csakhamar legyőzték. Ma már igen ügyes munkások vannak köztük, kiknek munkái tiszták, szabályosak és nem olyanok, mint amilyeneket szurtos, füstös lakásaikban primitív módon készítettek. Mindezekről az iparoktatási főigazgató személyesen is meggyőződött. Biztos tehát a reménység, hogy a tanmihelyben a munkát kereső mindig megtalálja a „biztos pénz”-t.

Igaz, hogy most a nyáron kevesebben dolgoznak. Ennek az oka azonban az, hogy mint mindenütt, úgy itt is, a nép, mezei munkával van elfoglalva. Ezt megkívánja a teste, megkívánja a lelke. Megkívánja, hogy a napugár áthassa, kedélyét felvidítsa és képessé tegye a hosszú télnek a legözöcsére; azután meg, hogy a maga burgonyáját s káposztáját, rozszát, zabját biztosítsa. Oka továbbá még az is, hogy a nép nem tudván, hogy a tanmihely létszámát, aratására szegődött el. Idővel talán a kisebbek számára, némi ösztöndíj is lesz biztosítható s így ezáltal az intézmény is még jobban fejleszthető.

Hogy e eszikeverő tanmihelynek létesítése mily nemes és szükséges tett volt, bizonyítják még pedig elég ékesen a számon, melyekből kiviláglik, hogy e napig már teltelettel fejlesztendő. Nezzük csak a számoikat, melyek hitelesek s teljesen biztos adatokból származnak. Janosért 250 no foglalkozt eszikeverőnek. Ezek közül 10 éven felüli 36; 20 éven felüli 63; 30 éven felüli 53; 40 éven felüli 39; 50 éven felüli 33; 60 éven felüli 13; 70 éven felüli 13. Társadalmi állapotok szerint: 58 özvegy, 119 férjvezet, 73 hajadon. Más munkára alkalmatlan 8, kik közül 5 siketnémá, 2 sánta, 1 pupos.

Munkaerő tehát itt van, a munkátó a kedv is megvan s az még fokozódik avval is, hogy szebb, pontosabb munkájukért többet kapván, keresetük is nagyobbodik. Óhajdnak is, hogy az a sok ezer korona, mint a községség, kiszámíthatatlan esélyfűtséggel, Ausztriából becépelt és sejtelenen dolgozott eszikepéket ad ki, mielőbb a mi eszikeverő házi iparosainkknál jusson s anyagi boldogulásunknak egyik hathatós eszköze legyen!

Az intézet története: Az iskola mint intézmény husz éve áll fenn. Körmezőbányán pedig 15 év óta.

Az 1903/4-ik tanévre, a beiratások, szeptember 1-én kezdődtek s a tanításhoz szeptember 9-én fogtak, mely június 30-ig tartott. Felvitelre jelentkezett Jánoshegyen a szabályszerű időben 17, elkéste pedig 2; Óhegyen a szabályszerű időben 17 tanuló. Összesen tehát 36-an. Az ézváro vizsgálatok, Óhegyen, Vig Albert, iparoktatási főigazgató, a felügyelőbizottsági elnök s helyi felügyelő jelenlétében június 24-én Jánoshegyen pedig, a felügyelőbizottság jelenlétében, június 30-án tartattak. A növendékek munkái iránt, a kelő érdeklődés nem hiányzott. Az iskolában három okleveles tanító működött. Ezekben kívül van egy munkafelügyelő és egy iskolaorvos is. A jánosréti tanmihelyt egy előmunkásnő vezeti. Ösztöndíjas tanuló volt 34. A tisztogatóst egy-egy habiverés szolgáló végezte. Egészségi szempontból a jánoshegyi iskola a legszigorúbb orvosi felügyelet alatt állt, mert az iskolorvos e tanévben is 23-szor látogatta meg az iskolát. Ennek köszönhető, hogy a községben uralkodó kanyaró- és vörhenyjárvány csak egy tanuló lepett meg. A betegség feloyakva különben szerencsés volt. Az egészségi viszonyok, beleértve a tanszemélyzetet is, általában kedvezőknek mondhatók. Iskolai ünnepek voltak: október 17-én, Deák Ferenc születésének 100. éves fordulója alkalmából; november 19-én, április 11-én, június 8-án, mely alkalommal a növendékek közül az egyik szavalt; a tanító és a más alkalommal a munkafelügyelő és Hlatky József bizottsági tag, magyaráztak meg az ünnep jelentőségét. A mihelyi munkások kerestek 1776 kor. 52 fillért. A tanuló számára, munkájuk után a takaréktára elhelyeztetett 780 korona 79 fillér. Az összes termelés ér-

teke tehát az 1903/4-ik tanévben 2557 kor. 31 fillér. 5000 méter eszikepéz s vagy 120 önláló darabhoz feloldoztatott 260 korona értékű ezérna.

A jánoshegyi munkások finomabb eszikepéket készítve, kerestek: 1235 kor. 61 fillért; a jánosrétiék 6 hónap alatt 540 kor. 91 fillért. Az iskola, Párisból s Németországból is kapott megrendeléseket.

A végzett tanulók, nyáron rendszeres mezei munkával foglalkoznak, aratásra elszegődnek s csak ősszel kezdik a eszikepéret. Egyik-másik szolgálat is elmegy; de csak egy-két évre s azután ismét visszajön és mint háziiparos veri a eszikepéket.

Az iskola fenntállása óta felvétetett 660 tanuló, kik közül 316 fejezte be a tanfolyamokat. Ezek 90%-a mint háziiparosok otthon dolgoznak.

Bizonyára többen is jelentkezének az iskolába való felvitelre különösen Óhegyen; de az iskola csak kevés ösztöndíjas helyelyt rendelkezve, a szegény nép kénytelen más munkára küldeni gyermekeit. Mindazonáltal a eszikepéret, igaz, hogy tökéletlenül; de azért rendszeren anyjuktól megtanulják.

Az intézet tényleges fenntartási költségei. A fölmerült kiadások: a) személyi járandóságokra 1300 kor. b) dologi kiadásokra 3948 kor. Összesen 5248 kor. c) ösztöndíjakra kiadottat ebből 2652 kor. Bevétele az iskolának nem volt.

Az iskola fenntartásához járul még Körmezőbánya város közönsége is, amennyiben évenként 28 köbméter tüzifát s 50 kilogramm kólyaját ad neki.

Mindazt pedig azért közöltük így terjedelemben, hogy intézőkörünk figyelmét erre az iparágra irányítsuk és fölvevők a kérdést nem-e lehetne eszikeverő tanfolyamot létesíteni Turóczban is?!

KÖZGAZDASÁG.

Védekezés a takarmányhiány ellen.

Az idei nagy szárazság a takarmánynövényekre olyan káros hatással volt, hogy videnekint nagy takarmányszűkség következhet be, ha az ellen a lehetőség szerint nem védekezünk. A takarmányszűkség a legtöbb gazda úgy vél segíteni, hogy esőkentti árutának számat, ezzel azonban magának okoz kárt, mert az éveket át felszaporított állomány kisbeteivel esőkken a trágyamenyeség és így talajának termőereje, a takarmányszűkség következtében pedig oly sok alhat kerül a piacra, hogy az eladó állatokat oleső áron kell elviesztetni. Ezért nem az állatok számának csökkentésével kell a szárazság következtében beállott takarmányszűkségen segíteni, hanem minden eszközt fel kell használni arra, hogy a mennyire az még a tél beállig lehetséges, biztosítsuk az állaink kitélelésére szükséges teli takarmányt. Hogy ezt tehessük, arra kell törekednünk, hogy: 1. a zöldtakarmányozás idejét őszszel minél hosszabb ideig kinyújtsuk és a teli takarmánykészletet növeljük; 2. olyan növényeket termeljünk, melyekkel lehetséges jövő év tavaszán a zöldtakarmányozást minél korábban megkezdeni és 3. a teli takarmányozás céljára minden olyan anyagot, melynek takarmányértéke van, felhasználjuk. Felteve tehát, hogy a nyár folyamán elegendő csapadék lesz, a zöldtakarmányozás ősszel kinyújtható, illetőleg a teli takarmánykészlet növelhető tarlónövények termesztésével, minő a eszalámé, mohár, köles, póhánka, mustár, eszibelur, tavaszi borsó és az őszi árpaival.

A eszalámé (sűrű kukorica) július hó közepéig verhető és ha a talaj esőt kap, gyenge közepértéssel adhat. Vetésére olyan területet kell kiválasztani, melyre csak jövő év tavaszán kerül más terény. Lehetőleg gyorsan fejlődő korai tengetír (cinquantino, pingolneto alsuthi vagy székely) vessünk ezen célra oly módon, hogy a tarlót középnyelven felszántva, elboronáljuk és a eszaláméit 30-40 centiméter sorsóval elvetve, vetés után hengerezzük. A mint a eszalámé kikelt, boronálnunk kell és később egyszerű lókapával megkapálnunk. Rendes körülmények között nem ezelszerű a eszalámé széles sorsóval való vetése, de ily kénté vetésnél szükséges ez, hogy a talajban rendelkezésre álló kevés nedvesség deázzara is feljodni tudjon a eszalámé. Ezen eszalámé földben etethető, ha pedig természetből főússág van, az a teli takarmánykészlet kiegészítésére használható fel, vagy a szombolyai eljárás szerinti etethető a télre. A szombolyai eljárás szerint elrakható a eszalámé oly módon, hogy a földszínen kezednek egy 4-6 méter széles, tetszeszerinti hosszúságú kazlat, melynek tengelyébe száraz ázékot vagy szalmát raknak, a zöld eszalámé azután rendszeres módon kazoaltatik és a föld a kazlat 4 méter magas, tetejét kevés számmával befedik és a mint az ősszerakott takar-

mány annyira telmeledik, hogy belényulva melegszék közel nem bírjuk elviselni, 30-40 cm. földréteget rakunk a tetejére. A feloldás olyan módon történjen, hogy a kazal mellé úros szekereit állítanak, erre deszkákat raknak és a földet egy munkás a beszedészkázt szekérre, egy másik pedig innen a kazalra dobja. Előbb a földnek felét rakjuk a kazalra és ha néhány nap múlva az letlepedett, feloldjuk rá a többi földet is úgy, hogy a fellettele dob-ra legyen és az eszövíz könnyen felolyhasson rá. A szombolyai eljárással namesak a eszalámét, hanem más takarmányt is eltehetünk télre, a melyet földben már nem etethetünk fel és az őszi eszövíz miatt szénává nem száritatlunk.

A mohart különben is szokás tarlóba vetni, ezt nem annyira földben, hanem inkább szénává száritva teli takarmányozásra használjuk. A mint valamely tarlóföld felszabadult, középnyelven felszántandó és elboronálva, 11-13 cm. sorsóvalra feltehető sekélyen, 1-2 cm. mélyen vetendő. Kat. holdankint szőrvetésnél 20-30, sorsóvetésnél 15-25 liter vetőmag szükséges. A kikelés gyorsítása céljából vetés után hengerezni tanácsos. A mohar fejlődéséhez rendszerint csak 70-80 napot igényel és erért a júliusban vetett mohar szeptemberben kaszállható, ha kikelés után egy-két esőt kap. A kaszálással nem kell sietni hanem meg kell várni, míg kalászárt teljesen kihányta, mert a tapasztalat szerint a korán kaszált mohar szőrösebb és az állatok nem eszik oly szívesen, mint a teljes virágában kaszált, kevésbé szőrös mohart. Szénatermesztés kat. holdankint 15-30 métermázsza lehet, ha az őszi eszövíz miatt nem lehet szénává száritani, szűkség esetén bezsomabolázható.

A köles szintén gyorsfejlődéstű növény és tarlóveteményül nagyon jól használható. Rendes magjáért természetű, de termelhető zöld takarmánynak is; nehezebben száritható szénává mint a mohar. Tarlófűrés után azonnal vetendő, takarmánytermelés céljából 12-15 cm. sorsóvalra, 1-2 cm. mélyen vetjük. Vetőmagszűkséglet szőrt vetésnél 20-30, sorsó vetésnél 12-18 liter. Vetés után boronálni és hengerezni kell. Termése kat. holdankint 50-60 q zöldtömeg vagy 15-20 q széna lehet. Kaszálni akkor kell, ha bugyájt hánnya, miután szénává nehezen száritható, lehetőleg zölden etetendő, a felesleg pedig rossz időjárás esetén bezsomabolázható. Ha magnak hagyjuk meg, szalmája a legjobbi minőségű tavaszi gabonaszalmának takarmányértékével bír.

A póhánka vagy tatárka szintén tarlóvetemény, ezt legtöbbször magja miatt termelik de lehet zöldtakarmánynak is termelni, sokat azonban nem jó befűtő etetni, mert az állatok póhánkabetegséget kapnak tőle. Nagy előnye, hogy igénytelen és gyorsan fejlődik. Júliusban vetve, szeptemberben már virágzik és teljes virágzása előtt kaszalandó. Takarmánytermelés céljából szőtkát mustártal vagy kölessel keverten vetni. Tarlófűrés után azonnal vetendő 16-18 cm. jobb talajokon 24 cm. sorsóvalra, 1-2 cm. homoktalajon 3-4 cm. mélyen. Szőrt vetésnél kat. holdankint 70-90 liter, sorsó vetésnél 50-60 liter vetőmag szükséges. Termése 30-60 q zöldtömeg lehet. Casák más takarmányfélékkel keverten és mérsékelt mennyiségben szabad etetni.

A fehér mustárt Németországban már régebben termeltek, mint a fejes telemek igen jó takarmányt és tavasszal vagy nyáron vetik. Nalunk ezen időszakban a földi holla nagy károkat okoz benne, ha azonban augusztus végén vagy szeptember elején vetjük és csak némileg kedvező az időjárás, késő őszre jó zöldtömeget adhat, mert a kisebb gyökök iránt nem érzékeny. Az alldódn ritkán sikerül. Ezen növényvel a zöldtakarmányozást késő őszig ki lehet nyújtani és vele lehet betélni, azonban bezsomabolázni a mustárt nem szabad, mert eszöp izzt kap és nem eszik az állatok. Augusztus végén, szeptember elején vetendő 20-30 cm. sorsóvalra, vetőmagszűkséglet kat. holdankint szőrt vetésnél 15-18, sorsó vetésnél 12-15 kg. lehet. Vetés után 6-7 hét múlva kaszállható és 60-80 q zöldtömeget adhat egy kat. holdról.

A eszibelurnak előnye, hogy igénytelen, gyorsan fejlődik, jó minőségű takarmányt szolgáltat, de száraz klímá alatt nem diszlik, és ezért szeptember elején vetendő, a mikor már néhány esőre van kilátás. Különösen szereti a jobb minőségű homoktalajokat (az alldódn nem sikerül), ha néhány esőt kap, vetés után 7-8 hét múlva kaszállható. 11-13 cm. sorsóvalra vetendő, 1-2 cm. mélyen vetés után boronálni és hengerezni kell. A vetőmagszűkséglet szőrt vetésnél 12-15, sorsónál 9-12 kg. A közönséges válfajján kívül van egy (örüsi)nak nevezett válfaja is, ez azonban igényesebb, 10-11 héttel fejlődik és mintegy 50%-kal több vetőmag kell belőle. Zölden és szénává száritva

etethető vagy beszombolyázható, szénatartalma 8—15 q, zöldsztékanyagterme pedig 25—35 q lehet kat. holdankint. A fagy iránt érzékeny és ezért a hideg idő beállta előtt feleletendő vagy beszombolyázandó.

A tavasi borsó és őszi árpa keveréke szintén nagyon alkalmas arra, hogy vele a zöldsztékanyagteremtés kőszög kinyújtassuk és esetleg beszombolyázva, teli takarmány készletünket szaporítsuk. Ezen keverék oly módon vehető, hogy kat. holdankint 1 hektoliter tavaszi borsó és 1/2 hektoliter őszi árpa keveréke július — augusztus hónap 20—25 cm. sortávra vetik, vetés után boronálni és hengerezni, kikelés után pedig ismét boronálni kell. Kedvező időjárásnál a keverék október — november hónap nagymennyiségű zöldsztékanyagot ad és jelezheti be a zöldsztékanyagteremtést, a fűtőleg pedig beszombolyázható. Tőlen át a tavaszi borsó visszamaradt töve kijusztul, az árpa megmarad és jező év tavaszán vagy korai zöldsztékanyagot ad, vagy pedig magunk hagyható. A takarmánykiszétség csökkentésének másik eszköze az, hogy őszszel olyan takarmánynövényeket vetünk, melyekkel tavasszal korán lehet megkezdeni a zöldsztékanyagteremtést. Ezen takarmánynövények: a takarmányrozsa, biborher, niszós-bükköny-keverék, őszi borsó és bükkönykeverék, kesztlői keverék.

A takarmányrozsa lehetőleg frissen trágyázott földbe, sűrűbben vetendő mint a magja végett termelt és a kora tavasszal kalászhányás előt kaszálendő. Szénakészítésre nem alkalmas, mert nem sok értéki szénát ad, de az őszi keverék etetésűg jó zöldsztékanyag, mely tavasszal legkorábban használható.

A biborher rövid tenyészideje folytán különösen alkalmas arra hogy mint közbeszurt takarmánynövény természetessé. A talaj iránt e növény nem támasz nagy igényeket: megerem mindazon homok- és agyagtalajokon is, ahol a talaj sekély volta vagy egyéb okok miatt a lucerna és lőtere már sikerrel nem termeszthető, a hoven nem túlságos nedves. Legnagyobb terméseket a tevékeny vályogon szolgált. Az újabb tapasztalatok szerint, ha a biborherét augusztus végén, az Alföldön, szeptember hó elején elvetjük, s ha kedvező időjárás mellett még őszszel megörösödhetik, kifagyástól nem kell tartani. Nagyon sietni a vetéssel nem észlelhet, mert az őszszel tulbuján fejlődő növény a vastag lőtarak áralt a megfúlatás veszélyének van kitéve. Viszont különösen hűvösök vidéken szeptember elején tul vetni nem ártalmas mert nem erősödik meg annyira, hogy a telet biztosan kibírja. Igen hűleg éghajlat, exponált helyeken vidékeken termelése nem ajánlható. A vetőmag szákséglet k. holdanként a szórt vetésnél 15—20 kg. soros vetésnél 12—17 kg. A vetés keresztültelése ézfűjából a kalászosok, vagy éppen egyben nyáron letakaródó növény után, a talaj aratás után nyomban közpömpylen megszántjuk, a beérés után a vetőszántást eszközöljük s a magot rendes gabona sortávra, vetőgéppel esékélyen álatkavarva, elvetjük. A kikelt heret azon őszszel legelőtteni nem ajánlható, ha a telet fagy a talajt nagyon felszívta, fellazította, tavasszal a megszikkadul után lehengerezzük. A kaszálással a teljes virágzás bekövetkezteig várunk, a mi rendszeren majus első felében következik be. Tavasszal lassan indul, de esakhamar rohamosan kifejlődik. Termése kisbél, mint a lőheréé, vagy lucernáé: táptérsé is esékélyebb, gyorsabban elfául, az állatok szórtított levélzete miatt eleinte nem eszik oly szívesen, de ha megszokták kissé fonyaszta egész jól megesszik. A takarmánytermés levelete után a föld korai tengerivel, esakmádeval, vagy más nyári takarmánnyal azonnal bevethető, vagy pedig repeze és más ősziék alá igen jól előkészíthető.

A szószős bükkönykeverék természetese ott helyén való a hol az értékesebb takarmányt nyújtó őszi keverékek természetese nem jár kellő eredménnyel. Az igen hűleg éghajlat, nyílt fekvésű helyektől eltekintve, az ország minden vidékén bizony eredményt ad, amennyiben a telet hidegét minden veszes nélkül elviseli. A talaj iránt igen esékély igényeket támaszt, gyenge minőségű homok és agyagtalajokon, a hol a borsós keverék bizonytalanul terem s esak kevés termést szolgáltat, kitűnően megerem. Elővetemenyűl bármely nyáron lekerülő gabonafélé és egyéb növény alkalmas, mely után a talaj a lekerülés után közvetlen alkalmazott tartókulatással s azt követő közpömpy vetőszántással készíttendő elő. Az alkalmazandó keverék 40% rozsból, 60% szószős bükkönyből áll, belőle 100—120 kg. vetendő k. holdanként. A hol nagyobb területet kell bevetni, ott ajánlatos több részletben vetni, mert ha tavasszal nagyobb mennyiség áll rendelkezésre, mint a mennyit 8—10 nap alatt felelethetünk, úgy a rozs, mint a szószős bükköny elfául s az állatok nem eszik

oly szívesen. A vetést kezdhetjük szeptember közepén és kevés sorvetőgéppel gabonaszórtávra. Az elvetett keverék semmi apólashan nem részesül, habár fellazult talajon a tavaszi hengerezés jó hatással van. Tavasszal az összes őszi vetésű eszes takarmánynövények között legkorábban, már majus elején nyújt zöldsztékanyagot, és pedig igen nagy tömeget, mely minőségére nézve nem oly kitűnő ugyan, mint pl. a jó borsós keverék, mert levele és szára szórs, valamivel keményebb az előbbitől, de megesszékéza az állatok szívesen fogyasztják. Mindezen okoknál fogva ezen keverék, különösen az alföldi homoktalajokra, valamint egyéb helyeken a gyengébb agyagtalajokra, igen ajánlható.

Az őszi borsó és bükkönykeveréket esak jó erőben levő közpömpyöt vagy köttőt talajon érdemes vetni, mert esak itt várhatóan e növényektől jó termést, ellenőttben az előbbi két takarmányfélével, mely inkább oda való, a hol a lucerna és lőtere termelése a talaj gyengébb minősége, laza volta stb. miatt nem alkalmas. Az éghajlat tekintetében is jóval igényesebb az előbbi két keveréknel, mert esak enyhébb teli sik vidékre, vagy védettebb fekvésű dombos helyekre való, mert a telet fagyok kárt tehetnek benne; továbbá a fejlődés megindulása után beálló késői tavaszi fagyok is nagyon károsíthatják.

Ezen keveréket is vetőlethük bármely nyáron letakaró növény után, esak annyi idő maradjon, hogy a talaj tartókulatás és közpömpy vetőszántással előkészíttendő legyen. A keverékek felvetendő 50 l. őszi bükköny, 50 l. őszi borsó, 25 l. őszi rozs és 25 l. őszi árpa. Ha az őszi bükköny beszerése nehézségekbe ütközik, ami nálunk elég gyakran előfordul, úgy az 50 l. őszi bükköny a keverékben 60 l. őszi borsóval helyettesíttendő. Kat. holdankint 175—190 sorba 140—160 liter vetőmag szákségűs.

A vetéssel nagyon sietni ut sem észlelhet, mert az őszszel túlságosan elbokrosodott növény a kipállás veszélyének nagyon k. van tőve; és okból az időjárás szerint a vetést augusztus végén és szeptember elején kezdjük gabona sortávra beállított vetőgéppel. Ősz folyamán a vetés nem kivan semmi apólast, tavasszal azonban a fagy által felszívott talajt meg kell hengerezni.

A nyert zöldsztékanyagtermes nagyon, mint az előbbi két növényé, azonkívül igen jó minőségű, tartalmas, melyet az állatok nagyon kedvelnek s a tejelése igen jó hatást gyakorol. Kat. holdanként földön 100—120 q-ta termést ad.

H I R E I N K.

— Személyi hírek. Rakocskly István v. b. t. t. főszerkesztő elnök vasárnap és hétfőn Rákón időzött.

— Boldis Igazságt. a törőcszentmártoni állami felső kereskedelmi iskola igazgatója több lelti tartózkodásra külföldre utazott.

— A zólyomi alsópan kitanatótőso. Ő Felsőg a király Dr. Répási Matyas zólyomvármegyey elispánt a közügyek terén kitéjtett hasznos szolgálatá elismerésűl a III. osztályú vaskorona renddel tüntette ki. Ez a magas kitüntetés egy mindenképen érdemes férfút ért, aki nemcsak hivataloskodása révén, de a társadalmi és hazafias munkásságával is már rég kiérdemelte, hogy a Felvidék szánottetevő tőnyezői között emlegessük. Legutóbb „A hazafias olvasmányok terjesztő Egyesület” megalapításával tett nagy szolgálatokat arra nézve, hogy a felvidéki jó erelmű tő nép számára hazafias tartalmú olvasmányokat biztosítson. De része van Répási alsópannak minden mozaalban, mely a vezetésére bizott vármegyey jőletet érni. Kitüntetésnek híre tehát nemcsak Zólyomvármegyében, de az egész Felvidéken őszinte rokonszennyel találkozott és ahhoz mi is hazafias örömmel gratulálunk.

— Thurőszóvármegyey községél ezim alatt jővő számunkban egy igen értékes és értekes történelmi tanulmányunk közléset kezdjük meg, Bráz Béla Thurőszóvármegyey jeles levéltárnokának szakavatott tollából. Ezen tanulmányt a „Národine Noviny” egyik mulhethi számában közölt ezik hatása alatt írta meg munkatársunk, amely ezikben a nevezett újság kikelt az ellen, hogy tőlt községnek nem a tő eredeti nevével használjuk.

— Tanulmányut. Hilkene Főlop törőcszentmártoni állami felső kereskedelmi iskola rendes tanár, a közki. miniszter támogatásával Thüringyára utazott, ahol Goethe-tanulmányokat fog végezni. Hilkene tanár már régebben foglalkozt Goethe-tanulmányokkal.

— A tő ing. De gustibus non est disputandum! Van, aki a esihépariprikást szereti, szép, fehér galuskával van, akinek a pirított sáska a kedvelt eledele. Így vagyunk a ruházattal is. Az extra vagancziák itt sem hiányoznak. Ha valaki angol szabású smokinghoz kék

piros, vagy sárga-kék-zöldlímészűl, hátul gomboló inget visel és ezlinder kalapot esap a fejére, úgy ez igen kedves izlés, amely még Amerikában s feltűnhet kelt, anélkül azonban, hogy új divatot teremtene. A Nár. Nov-nak valaki az írja Chicagóból, hogy az ottani tőtok a maguk nemzeti viselőtél is megbeszűll ottan. A tő ingeket nagyon szeretik és viselik, még az angolok is megcsodálják, tetszik nekik nagyon ez a viselő s „ezért egyékező kultúrnépek ismernek el bennünket.” „Magam is, — így diesséki az a tudóstó — „nyilvánosan viselem és büszke vagyok rá, hogy sokan megnézik. Tegyük ezt mindnyájan!” Milyen könnyű szerrel vállaltunk odaát Amerikában derék drótosaink büszke kultúrnépe!

— Eljőgyözés. Paulinyi Gábor rutkai állami iskola tanító, ki mint az ottani Magyar Dalárda vezetője társadalumlag is figyelemreműlő munkásságot fejt ki, a napokban eljőgyözete Markovics Gizellát Rutkáról.

— Megfagyott burgonya. A már hosszú idő óta tartó meleg napok dacára, a trsznai és námesztó járás több községében a t. hó 14-éről 15-ére eső éjjel a burgonya a földben elfagyott. Eddig legalább az volt a reményünk, hogy a nagy takarmányhiány mellett, burgonya és kőpasza terméstünk jó lesz, most ime még ez is megdől! Ezt a mi afrikai hőségekben majdnem lehetetlennek látszó hirt egyiki felvidéki lapátursunk teszi közzé. Sajnáljuk ugyan a trsznai meg a námesztó járás szerencsétlenül járt községeit, de mégis bizonyos irgységgel tekintünk feléjük ebből a rekkendő melegből, amelyben mi már hetek óta leledzünk.

— Veszett kutyá. Valőszintűleg a nagy meleg miatt ismét felmerülnek a veszett kutyák garázdálkodásai. Amint tarant munkatársunk írja a mult heten özevgy Zúbecskene 60 éves aszonny es Noga Katalin 13 éves leányt suttó lösszel, mataszedés közben egy kőbor kutyá anyira őszelnapralmatta, hogy sobekkel kenyetele voltak orvoshoz fordulni. Dr. Haaz szacsányi kör-orvos seubeiket megvizsgálva konstaltta, hogy azok veszett kutyáok szarnaknak. A hatóság ennek folytán intézkedett, hogy a szerencsétlenek a budapesti Pasteur-féle intézetbe szállíttassanak.

— Totok ünnepege. Holnapután kezdődnék a törőcszentmártoni tő ünnepege, amelyek programja ezuttal egy új ponttal kibővűt. Ugyanis a tő fiataliság is fog gyűteszen avegéből, hogy tő szepirdalmi lapot alapítsanak, melyben a kezdő írók szegény jelenségnek meg. A mozaalom elen egy a mult évben erőttségű tett fiatalberem áll.

— A szerbek ezüstje Körncőzbányán. Szerbia új ezüstpenzt ad ki, amelynek elkeszítésével a körncőzbányai m. kir. pénzvereváttal bízza meg. E ezűből együmmilliószázeczer frank értéket usza ezűst szallíttattak Belgrádból Körncőzbányára.

— „Botyárok a templomban.” Ezen ezim alatt írja le a Slov. Týžď. a kovacszezi (Turonai m.) evang. lelkesjőlelőtel. Kovacszezi panszavf teszek s az egyházi hatóság azon igyekszik, hogy az új tektész jobb állapotokat teremtsen az egyházban s ezért minden tekintetben megbízható egyutt akar megvalasztatni. A feltelegűtő tömegnek azonban esak tizenhárom próbas utatrőt pap kell. Aminap volt a jőletős. Ez ottani takarekpenzert pentarosa, Grúca Mihály négy jőletűt ajánlt, egyet sem azok közül, akiket az utatrőt part kivan, mire azian igen izgatott jőleteket jászdottak le az Isten hazában. Az esuoerek nem akartak az előnlő alespers és a szinten jőletűt tőszolgáirót magyar beszédet meghallgatni. Negy televolt is volt ott, akik alitólág szupikansok voltak, de alighanem izgattak is, mert a főszoigabiró kitasítottá őket a templomból s mikor nem akartak tavozni, a zandárokat írvatta. A jőlető gyűlet a legnagyobb izgalom közepette határozat neikül hagyta oda az alespers, de az utatrőtök egyutt maradtak s az „Eros var a mi istentünk” dalt enkeiket. A Slov. Týžď. ezert a szeropelűstektő botyároknak nevezi az alespers és a szolgáirót; a teny azonban az, hogy a betyarságot, a gonoszágot ő maga követte el és követi el folyton gonosz amításával, izgatással. Aanak a kovacszezi tő földimrés népeket nines száksége sem panszavizmusra, sem esen-tő egységre, hanem oly lelki pasztorra, aki Isten igjét nem utatrőt szempontból, hanem a felebaráti szeretet szempontjából hirdott, amely a hazá, a nemzet iránt tartozó szeretetet is magában foglalja.

— Emlékkünep Körncőzbányán. A körncőzbányai Magyar Egyesület na delőlőti 11 órakor a főrel-iskola díszteremén Jókai-emlékkünepet tart. Az emlékbeszédet Hecsenuth Kálmán siketnemaintézeti igazgató mondja. Jecsenzky Jőszel pedig Szabolcska Mihály Jókai ezimű költeményét szallítja, végűl Mosonyi Béla tart felolvasást Jókairól.

— **Kalando vadászat.** Veszedelem és majdnem tragikusá váltallott vadász kalandban volt része folyó hó 26-án Révay László bárónak a kántori erdőszélegen. Épen őzlakokra eserkészett, amikor egyszerre a sűrűséből elője toppant egy hatalmas nőstény medve két boocsal. A nőstény medve nagy dühösen támadolag közlekedett feléje és amikor a fiatal báró learkarta löni, fegyvere estírtörököt mondott. A fenevad oly közel volt hozzá, hogy már a lehetélett is érezte és nagy manesőt fölémelve már réa akart esapni, amidőn utolsó pillanában a fegyver elördült és a hatalmas állat összezúzott gerinczelet lábai elé bukkott. Ekkor a két boes is támadolag neki ugrott és az anyamedve még egyszer föltápaszkodva szinte erdőt rengető ordítással rávetette magát ellentérelé, aki azonban nem vesztette el lélekféltetését, hanem azt éles vadászkésével sziven szarva elcitolul bukkott a földre, a mire a két boes elmenekült. Így a mindenféleken sikerült vadászat egy medve és kilencez önbak eljlesztésével végződött.

— **Kirándulás.** A rutikai túzóók ma délután nyári mulatsággal egybekötött kirándulást rendeznek a „Kálmán” keribe.

— **Halálozás.** Hinkó Ferencz rajzezi tanító, aki Turócvarmegyeben Neepzálon és Szucsányban is tanítóskodott l. hó 26-án rövid szenvedés után 27 éves korában meghalt. Halálát özvegye száll. Ferencz Juliska és kis leánya gyászolják.

— **Tűz.** Cstörtörökön délután Draskócon tűz ütött ki, mely nagy rémületet okozott. Azonban a gyorsan érkezett segély folytán csak egy csírl égett el. Az oltásban a jahaodniki túzóók is résztvevtek.

— **Színészeink.** Halmay Imre színtársulata a mult héten fejezte be zólyomi szereplését. Mar agna az a körülmény, hogy Zólyomban egy teljes hónapot töltöttek, elegendő tanúságot nyújt Zólyovváros hazafias gondfoklásáról, amelyet a Fajnor-téle mérges labdacsook sem képesek egészeséges és hazafias fejlődésében megzavarni. Az utolsó előadászon lepett föl először betegségo után Szabadosné Végh Gizella, akire a mi közönségünk is szívesen emlékezik.

— **A csavargók ellen.** Talán Európában egy ország sem mutathat fel annyi dologkértüló henét, mint Magyarország, akik mindentelre csalásokkal tengetik életüket. Az országuton bármerre is járunk, mindig találkozzunk ezekkel a hiányos öltözött, bizalmatlan külsejű alakokkal, akik különösen a falvaknak valóságos rémei. A lakosságot, hol könyörgő irgalmat ébresztő szóval, hol fenyegetésekkel, erőszakkal megsarczolják, s azutan tovább állnak. Koldulással élők, dologkerültes egész életük ezeknek a jobbára izmos, szalás csavargóknak, akiket a természet jó egészeséggel megaldiva, szinte dologra teremtett. A varosok meg, valahogy meg tudnak lögk szabadulni, mert a rendőrség talá réa modot, hogy őket kiűtsa, de a falu nepe nem tud ellenük védekezni. Itt csak törvényes intézkedés segít és pedig csak radikális módszerrel. Esztorgovarmegye kezdeményezése a csavargók kipusztítása ellen, mindenesetre figyelemreemelt. Fenratot intéz a képviselőházhoz, s ebben a toobit törvényhatóságok hasonczeltemi határozatával támogatást kér, hogy az állam a kenszerügyítas és a kenszerdolgozathazak intézményét létesítse, hogy így a csavargók, akik betegségozt szamulálnak, megfigyeltessenek, s azutan a dologhoz szoktassák őket. S addig is, míg ez teljesülhet, a kihágás bűntető törvénykönyv nov illaris módosításait akkép eszközölje, hogy a csavargasert élthetők közérdekt munkák elvégzésére, akaratuk ellenére és a tapálkozasuk megomasával is kenszerítessenek. Valóban lüdvös mozgalom, amelyre Turóczban is szükség lenne, mert itt is rengeteg a csavargók száma.

— **Pályázati hirdetemény.** A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara evi 500 koronás ösztöndíjat alapított egy oly törekvő és vagyontalan ifju részére, aki a budapesti keleti akadémia szándékozik elvégezni. Ezen ösztöndíj elnyeréseért mindazon ifjak pályázhatnak, akik a magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony sz. kir. városában, Nyitra, Pozsony, Trenesés Turócz vármegyékben bírnak illetőséggel; b) a szóban levő akadémiaá való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak; c) s végül, akik jó erkölcsi magaviseletűek, tanulmányi előmenetlökben kiváló szorgalmat tanúsítottak és annyira vagyontalanok, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat. Egyenlő minősítési pályázók közül olyanok fognak előnyben részesülni, kik a pozsonyi felsőkereskedelmi iskolát végeztek. A pályázni szándékozők felhivatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-éig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyújtsák be. Megjegyzendő, hogy az ösztöndíjban részesülő ifju az 500 koronás evi ösztöndíjat a budapesti keleti akadémia két éves tanulmányának teljes bevégeztéig megtarthatja, köteles azonban minden félév végével előmeneteléről hiteles iskolai bizonyítvány előterjesztése mellett beszámolni. Abban az esetben, ha az ösztöndíjas előmenetelre avagy erkölcsi magaviselete meg nem felel, az ösztöndíj megvonható. Pozsony, 1904. évi július hó 23-án. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara.

Kiadóhatóságos: Moskóczi Ferenozné.

— **A vörös kakas.** Éppen lapunk zártakor történt, hogy Turóczszentmártonban, a zsidótemplom szomszédságában levő ház udvarán egy akol kigyuladt és a tűz a nagy szárazság következtében csakhamar óriásivá nőtte ki magát. E sorok írásakor már 14 ház sok melléképülettel egyetemben a lángok martalékává lön. Túzóóknak a környékbeli zivonult túzóókkal együtt derekas munkát végeztek, azonban a nagy szel miatt nem lehetett a tüzet lokalizálni.

Jónak, a job.
az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóla, por, stb. anyagoknál vason és pamu ruhái emek mosására, a Schicht által ujoman feltalált

mosó kivonat,

„Asszonydicséret”

végül gyál,
a ruha beázatlására.

Előnyök:

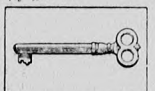
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Farsádságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen feleslegessé teszi.
4. Mivel hogy tisztább, tehát lehebbő is varásolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jégycztű cztű kezességet vállal.
6. Kérdőívül kiadósága folytán olcsóbb, minden másnál olcsóbb.

Kétküldözhetelenné válik minden háziaszón és mosónélkül egy egyszerű kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”

Jegyei

Legjobb, legkiadósabb s ennél fogva leucócsobb szappan. Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

Devásárlásnál különösen arra ügyeljenek, hogy minél nagyobb szappan a „Schicht” névre és a fenti jevegekre egyikeivel legyen ellátva.

Schicht György, Aussig
A legújabb és legúj maná negében, az európai szárazföldön

Ájtók, ablakok, cserépkályhák
és különféle faanyag

egy nagy lakóház átépítése következtében oleső áron eladók. — Czím a kiadóhivatalban.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy mindenemmel

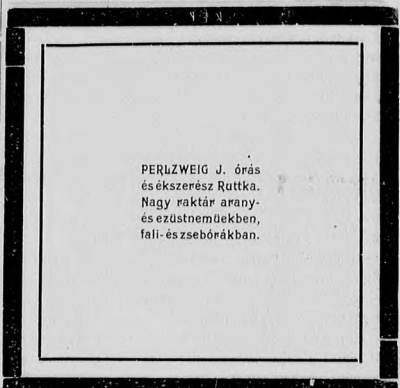
tabla- és tükörüvegraktáramat

kibővíttem, miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy új épületek, mint egyes ablakok beüvegezését, jutyános és legpontosabb kiszolgálás biztosítása mellett, elvállalok.

Wix Miksa

liszt-, fűszer-, csemege-, üveg- és porcellánkereskedő

Turóczszentmárton.

PERLZWEIG J. órás
és ékszerész Ruttká.
Nagy rakfár arany-
és ezüstnemleken,
fali-és zsebbórakban.

Az összes fényképészeti czikkek kaphatók
Moskóczi Ferenozné könyvkereskedésében
Turóczszentmárton.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált hatóanyag, amely már több mint 31 év óta megbízható bebiztosított alkalmazhatik köszvényel, csizzal és meghűléssel.
Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor dologközben a „Horgony” vedjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1k. 40 f. és 2 k. arban a legtöbb gyógyszerertában kapható.
Főváros: Török József gyógyszereseméi Budapestben.
Richter F. Au. és társa,
székhelyük: Turóczszentmárton.
Rudolstadt.

Videken kapható Gaudik János gyógyszerertában Kőröczbányán. Toperczer S. Megváltó” gyógyszerertában Turócz-Szt. Mártonban és Schönich Viktor gyógyszerertában Znojvarján.

A közönség figyelmébe! Moskóczi Ferenozné könyv- és papirkereskedésének üzlethelyisége, átépítés miatt, ideiglenesen az udvari helyiségekben helyzetet el. Bejárat a kapun keresztül.